

Snefjordvatnet med Snefjorden i bakgrunnen. Bjørkeskogen ved Snefjordvatnet til høyre på bildet. Foto: A. T. Ekker.

OBJEKT NR. 198

SNEFJORDVASSDRAGET/ MUORRALJAKKA

Fylke: Finnmark

Kommune: Måsøy

Nedbørfelt: 76 km²

Skoggrense: 70 m o. h. Areal under denne:
5 %

Middelvannføring: 2,3 m³/s

Laveste-høyeste punkt: 0—557 m o. h.

Marin grense: 32 m o. h.

Kraftpotensial: 0 GWh

Naturgeografisk region: 47a

Vassdragsbeskrivelse

Hovedelva er ca. 10 km fra utløpet i Snefjorden til Suolusjav'ri. Vassdraget har en rekke sideelver og vatn. De fleste vatna ligger i blokkmarksområdene i sør. Her ligger de to største 336 m o. h. og 290 m o. h., begge ca. 0,8 km². Snefjordvatnet ca. 1,5 km fra utløpet (0,7 km²) er det tredje største. Det finnes ellers 9 vatn mellom 0,2 og 0,6 km².

Området har delvis tundraklima. Det er svakt oseanisk med humide forhold. Arsned-

børen er mellom 500—700 mm, men havtåke i sommerhalvåret gir likevel høy fuktighet. Nedbørmaksimum er om høsten. Vintertemperaturene er relativt lave og somrene kjølige.

Hei- og fjellandskap dekker det meste av nedbørfeltet. Berggrunnen er ensartet og består hovedsakelig av gneiser og skifre. Det er sparsomt med løsmasser og derfor mye bart fjell. Sør i feltet er det store blokkmarksområder. Forøvrig er våtmark i form av vatn og tjern svært utbredt. Myrarealet er lite, men det finnes mange små myrer. Skog finnes bare ved Snefjordvatnet.

50 personer bor ved utløpet av elva. Det er mye tamreindrift i vassdraget. Vei finnes kun ved utløpet.

Det er endel friluftsinnteresser i området, hovedsakelig i forbindelse med fiske av laks og sjørret i Snefjordelva.

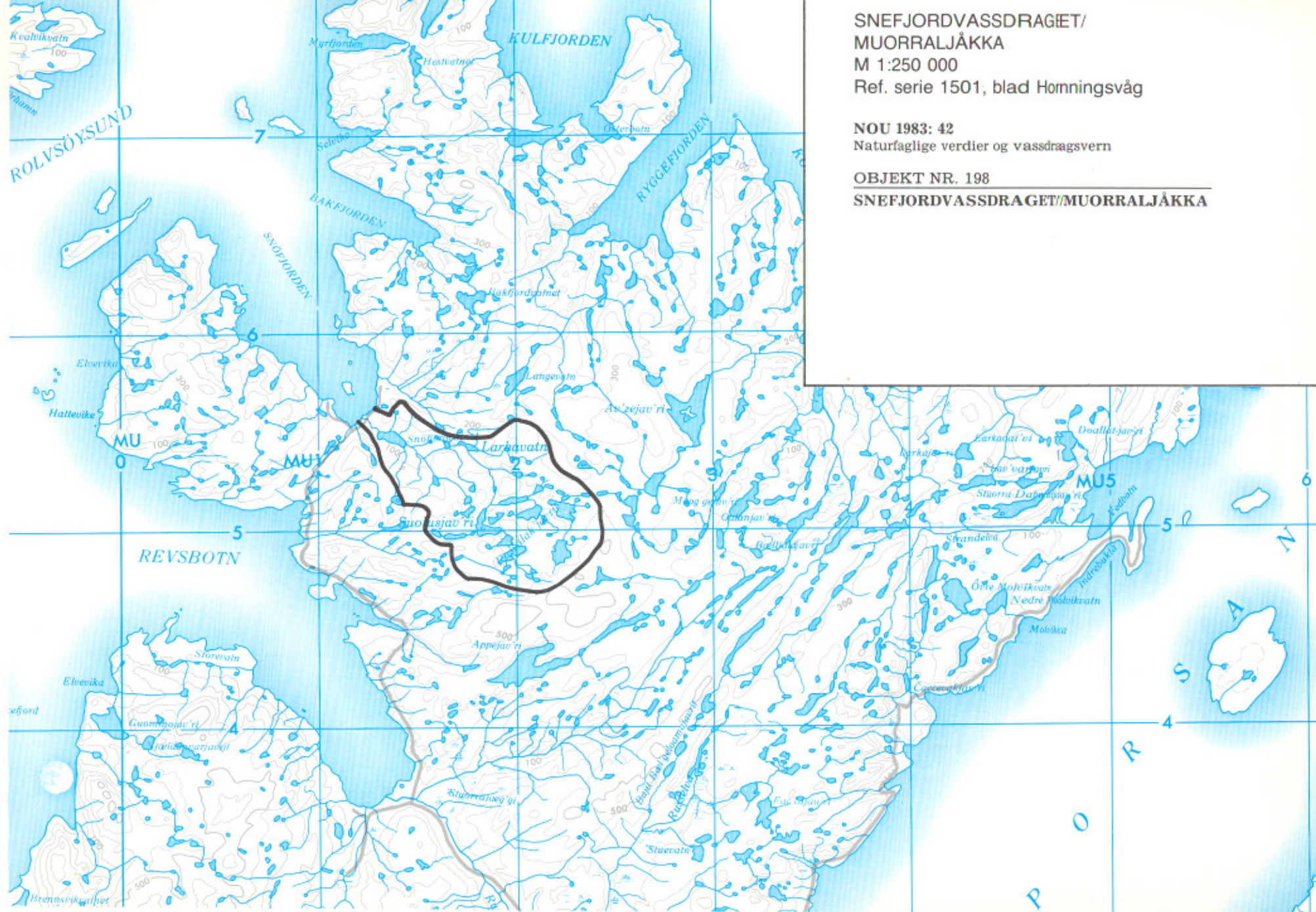
Geofag

Sterkt omdannede og skjønne bergarter utgjør berggrunnen i hele vassdraget. En stratigrafisk nedre enhet består av grunnfjellsgneis med stor utbredelse. Til dels store mengder av det uvanlige mineral sillimanitt er et karakteristisk innslag i enkelte områder innen enheten. En øvre enhet er skilt fra den nedre med tydelig grense og består av mer eller min-

SNEFJORDVASSDRAGET/
MUORRALJÄKKA
M 1:250 000
Ref. serie 1501, blad Homningsvåg

NOU 1983: 42
Naturfaglige verdier og vassdragsvern

OBJEKT NR. 198
SNEFJORDVASSDRAGET/MUORRALJÄKKA

dre omdannede sedimentære bergarter som stedvis har bevarte sedimentære strukturer.

Større mengder løsavsetninger finnes stort sett bare i nederste 4–5 km av vassdraget. De sentrale deler er preget av blokkmark, mens resten av vassdraget har store heiområder med tynt, usammenhengende morenedekke. To nærliggende randmorenesoner passerer vassdragets nedre del. Vest for Snefjordvatnet ble disse avsetninger bygd opp til daværende havnivå. Ved hjelp av strandlinjekorrelasjoner er det mulig å datere disse avsetninger til Ytre Porsangertrinn, 12 500 år før nåtid. Gamle strandlinjer er godt utviklet i området. Flere snitt mellom Snefjordvatnet og havet har morenemateriale og deformerte sandlag under havavsetninger, indikasjon på en oscillerende brefront.

Nedbørfeltet er interessant fordi det har en variert og klart utformet kvartærgeologi og samtidig inneholder interessante geologiske fenomener. Alle lokalitetene er relativt lett tilgjengelige og dette øker den pedagogiske verdien av objektet. Vassdraget er urørt og er egnet som referansevassdrag. Vassdraget er typisk for den vestlige delen av Porsangerhalvøya.

Botanikk

Utformingen av vegetasjonen viser nordlige og dels oseaniske trekk. Det meste av nedbørfeltets areal utgjøres av fjellets trevegetasjonssoner. Subalpin sone inngår bare såvidt.

Subalpin bjørkeskog dekker bare 150 da like nord for Snefjordvatn. Skogen er av krekling- og lågurtype og ligger rundt 70 m o. h. Bare tre skogsområder ligger lenger nord på Porsangerhalvøya. Lavalpine heiområder med overgang mot myr og snøleier dekker et betydelig areal. Greplyng-rabbesivhei og kreklingdominert hei dekker størst areal. Blåbær-blålynghei opptrer mer sparsomt, og innslagene av reinrosehei er svært små. Fattige ekstremsnøleier er relativt vanlig, men også fattig lesideeng og finnskjeggstivstarrhei opptrer. Vegetasjonsfattig blokkmark dekker noe over halve feltet i de høyere-liggende områder i øst.

Myrarealet er målt til bare 0,6 km². De største myrene ligger nord for Snefjordvatn og er tildels rike. Små myrer er hyppig i området, fattigmyr dominerer. På tross av at myrene dekker et lite areal, setter de preg på nedbørfeltet.

Større vierkratt mangler. Havstrand-, sump- og bergvegetasjon er sparsomt representert. Mangfoldet av vegetasjonstyper er lite i feltet. Vegetasjonen påvirkes av store mengder rein på sommer- og høstbeite.

Karplantefloraen omfatter 208 arter. I landsdels-fylkessammenheng er det et lavt tall, og også for underregionen synes tallet å være under middels. Fjellplantene omfatter 84 arter, hvorav 2 er sentriske. Det østlige/nordøstlige element er representert med 14 arter, hvorav bare sibirgrasløk har østlig totalutbredelse. Den floristiske diversiteten er lav, fattige områder dominerer. Nord for Snefjordvatnet er vegetasjonen rikere.

Skogen må betegnes som verdifull botanisk sett på grunn av sin nordlige beliggenhet. Området er typisk for underregion 47a.

Fugleliv

Skog finnes kun i et lite område ved Snefjordvatn. Denne skogen er et grenseområde for en rekke skogsbundne spurvefuglarter. Fuglelivet er forholdsvis rikt og artsmangfoldet er på høyde med rike løvskogsområder lenger sør i landsdelen.

Våtmarksområdene har stort sett et svært fattig fugleliv. I mange av vatna er det ikke observert en eneste våtmarksfugl. Havelle er den eneste andearten som er observert over 100 m o. h. Bare i Snefjordvatnet og et par små tjern nær dette er det sett flere arter våtmarksfugl.

Fuglelivet i hei- og fjellområdene er fattig. Det er få arter og lave tettheter. Snøspurv dominerer i fjellandskapet, noe som er typisk for ytre strøk av Finnmark.

I alt 54 fuglearter er registrert i vassdraget. 53 arter ble sett under prosjektets arbeid, hvorav 75 % hekker eller antas å hekke i området.

Fuglelivet i Snefjordvassdraget er typisk for ytre strøk av Finnmark, særlig de nordlige kystområdene. Skogen ved Snefjordvatnet har ornitologisk interesse som grenseområde for mange skogsbundne spurvefuglarter.

Ferskvannsbiologi

Vassdraget inneholder et stort antall vatn, de fleste grunne. Største dyp, 19 m, er målt i Snefjordvatn. Bekkene og elvene er hurtigrennende med få kulper, spesielt i hoveddalen. Bunnsubstratet domineres av stein med en del mosebegrøing.

Beskrivelsen bygger på materialet fra 4 innsjøer og 14 elvestasjoner. Vannkvaliteten er ensartet og sannsynligvis typisk for vassdrag på Porsangerhalvøya. Ledningsevnen er middels høy og varierte fra 27 til 39, og pH lå rundt nøytralpunktet. Laveste verdi, 6,3, ble målt i juni i Snefjordvatn og i elva nær utløpet i fjorden. Vassdraget er meget kalkfattig med under 0,5 mg Ca/l. Tilførselen av

havsalter gjør at konsentrasjonen spesielt av natrium er høy, 5—6 mg Na/l. De ekvivalente forholdene mellom ionene er $Na > Mg > Ca$. Vanntemperaturen er lav, selv i slutten av juni kan de øverste vatna være islagte. Innsjøene er ikke permanent temperatursjiktet i sommermånedene.

Høyere vannvegetasjon mangler i de fleste vatna, kun i Snefjordvatn ble stivt brasme gras funnet.

Det er registrert 8 arter småkreps, hvorav 6 vannlopper og 2 hoppekreps i vassdraget. Dyreplankton er arts- og individfattig. Det samme gjelder for småkreps i strandsonen.

Bunndyrfaunaen i strandsonen var dominert av fjærmygg og fåbørstemark, men over 10 % av bunndyrene bestod av vårfluer. Bunndyrtettheten i strandsonen i vatna er meget lave, varierende fra gjennomsnittlig 60 individer pr. prøve i Snefjordvatn til 30 individer pr. prøve i Larkavatn. Også i dyplagene var tetthetene lave i Snefjordvatn, gjennomsnittlig 270 dyr pr. m².

I rennende vann var fjærmygg tallrikeste dyregruppe på de fleste stasjoner og utgjorde over 50 % av individene. Vårfluer og steinfluer var de nest tallrikeste grupper. Nedenfor Snefjordvatn var fåbørstemark, marflo og vårfluer dominerende. Vårfluer utgjorde en

overraskende stor del av faunaen. Tettheten av dyr var meget lav, vanligvis under 100 individer pr. prøve, og i øvre deler ekstremt lav.

Snefjordvassdraget er et oligotroft til ultraoligotroft vassdrag med ensartet vannkvalitet, lave til ekstremt lave tettheter og lavt utvalg av dyregrupper. Sammensetningen av faunaen er enkel. Vassdraget er ikke påvirket av større tekniske inngrep eller forurensninger. Det egner seg som typevassdrag for næringsfattige vassdrag på Finnmarkskysten og som referansevassdrag. Det utføres forskning på laks i vassdraget, og det egner seg godt til studier av artsfattige og enkle økosystemer.

Litteratur

- Hindrum, R. og Ekker, A. T. 1981. Fugle- og pattedyrfaunaen i Snefjordvassdraget, Porsangerhalvøya, Finnmark, Nord-Norge. *Tromsø, Naturvitenskap nr. 27*, 34 s.
- Huru, H. 1981. Snefjordvassdraget. Hydrografi og evertebratfauna i Snefjordvassdraget, Vest-Finnmark, i 1979. *Tromsø, Naturvitenskap nr. 22*, 37 s.
- Mølster, L. 1981. Snefjordvassdraget. Flora og vegetasjon i Snefjordvassdraget, Vest-Finnmark. *Tromsø, Naturvitenskap nr. 26*, 46 s.